

บทบาทของอาจารย์พยาบาลตามการรับรู้ของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา

นางสาว ปรางคทิพย์ โพธิ์ศรี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาพยาบาลศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2526

ISBN 9 7 4 - 5 6 1 - 8 1 0 - 1

011110

116449982

NURSING INSTRUCTORS' ROLES AS PERCEIVED BY
ADMINISTRATORS, INSTRUCTORS AND STUDENTS

Miss Prangtip Posre

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Nursing Education
Graduate School

Chulalongkorn University

1983

ISBN 9 7 4 - 5 6 1 - 8 1 0 - 1

1. ผู้บริหารและอาจารย์มีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ต่อบทบาทของอาจารย์พยาบาล โดยส่วนรวมทั้ง 5 ท่าน อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง แต่นักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ในระดับเห็นด้วยเท่านั้น สำหรับการรับรู้ต่อบทบาทของอาจารย์พยาบาลในรายท่าน พบว่า ผู้บริหารมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ต่อบทบาทของอาจารย์พยาบาลอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งทุกท่าน สำหรับอาจารย์มีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ต่อบทบาทของอาจารย์พยาบาลอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ยกเว้นด้านการบริการสังคม และด้านกิจการนักศึกษา อยู่ในระดับเห็นด้วย สำหรับนักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ต่อบทบาทของอาจารย์พยาบาลอยู่ในระดับเห็นด้วยทุกท่าน

2. คะแนนเฉลี่ยการรับรู้ต่อบทบาทของอาจารย์พยาบาลระหว่างผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อพิจารณาความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างคู่ พบว่า คะแนนเฉลี่ยการรับรู้ต่อบทบาทของอาจารย์พยาบาลระหว่างผู้บริหารกับอาจารย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ระหว่างผู้บริหารกับนักศึกษา และอาจารย์กับนักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ต่อบทบาทของอาจารย์พยาบาลระหว่างผู้บริหารอาจารย์และนักศึกษา เป็นรายท่านพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และเมื่อพิจารณาความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างคู่ พบว่า คะแนนเฉลี่ยการรับรู้ต่อบทบาทด้านการสอน ด้านการวิจัยการเขียนตำราและบทความ ระหว่างผู้บริหารกับอาจารย์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ด้านการบริการสังคม และด้านกิจการนักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านการบริหารและวิชาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ระหว่างผู้บริหารกับนักศึกษา และอาจารย์กับนักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกท่าน

4. บทบาทที่เป็นจริงตามการรับรู้ของอาจารย์ เมื่อพิจารณาในรายท่านพบว่า บทบาทด้านการสอน มีคะแนนเฉลี่ยของบทบาทที่เป็นจริงตามการรับรู้ในระดับปฏิบัติมาก ส่วนอีก 4 ท่าน มีคะแนนเฉลี่ยของบทบาทที่เป็นจริงตามการรับรู้ในระดับปฏิบัติน้อย และเมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมพบว่า มีคะแนนเฉลี่ยของบทบาทที่เป็นจริงตามการรับรู้ในระดับปฏิบัติ

5. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยบทบาทของอาจารย์พยาบาลตามการรับรู้และบทบาทที่เป็นจริงตามการรับรู้ของอาจารย์ ทั้งโดยส่วนรวมและในรายค้านทุกค้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

6. สกัดส่วนความรับผิดชอบบทบาทของอาจารย์พยาบาลทั้ง 5 ด้าน ตามการรับรู้ของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา พบว่า ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ให้ความสำคัญของบทบาทด้านการสอน บทบาทด้านการวิจัย การเขียนตำราและบทความ ในอันดับที่ 1 และ 2 ตามลำดับ

ศูนย์วิทยพัชการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title Nursing Instructors' Roles as Perceived by
Administrators, Instructors and Students

Name Miss Prangtip Posre

Thesis Advisor Assistant Professor Jintana Yunibhand, Ph.D.

Department Nursing Education

Academic Year 1982

ABSTRACT

The purposes of this thesis were to study and to compare the nursing instructors' roles as perceived by administrators, instructors and students, considering the total score and the score of each aspect of the roles : teaching, research and writing textbooks and articles, social service, student activities, administrative and professional activities; and to compare the instructors' perception of their roles and that of their roles in reality. The research population consisted of 42 administrators, 188 instuctors and 179 fourth year students from the faculty of nursing and the nursing department of the universities under the auspices of the Ministry of University Affairs. The simple random sampling technique was used in selecting research samples. The research data were gathered by the questionnaire developed by the researcher for this study and the content validity was done by 12 experts. The reliability of the questionnaire on the perception of instructors' roles and the instructors' perception of their roles in reality were

0.97 and 0.95 respectively. The percentage, arithmetic means, standard deviations, t-test, ANOVA and Newman - Keuls test were statistical procedures used in analyzing data. The findings were as follows :

1. The administrators and instructors strongly agreed with the instructors' roles indicated in the questionnaire, whereas the students indicated the agreement with those roles. When considering the score on each aspect of the roles, administrators strongly agreed with the roles in every aspects which similar to the perception of the instructors except the social service and student activities. The instructors' perception on those aspects were in the "agree" level. Interestingly, the students' perception of instructors' roles in all aspects were on the "agree" level.

2. There was a significant difference among the means of total score of administrators', instructors' and students' perception of nursing instructors' roles at the .001 level. When comparing between each two groups, it was found that there was a significant difference between the means of the administrators' and instructors' perception of instructors' roles at the .05 level; whereas, there was a significant difference at the .01 level between the means of the administrators' and students' perception and between the means of the instructors' and students' perception.

3. The comparison of the means scores of each aspect of instructors' roles as perceived by administrators, instructors and students indicated that they were significant different at the .001 level. After comparing between those means of each pair, the results were that the means of administrators' and instructors'

perception of instructors' roles on the aspects of teaching, research and writing textbooks and articles were not significant different, but those of the aspects of social service and student activities were significant different at the .05 level, and the aspect of administrative and professional activities was significant different at the .01 level. However, the means of administrators' and students' perception, also, those of instructors and students on all aspects of the roles, were significant different at .01 level.

4. The perception of instructors' roles in reality on all aspects of the role, except teaching, were in the "practice less often" level. That of teaching aspect was in the "practice often" level. Nevertheless, the total perception of instructors' roles in reality was in the "practice less often" level.

5. The comparison between the instructors' perception on all aspects and each aspect of their roles and those of their roles in reality indicated that they were significant different at the .001 level.

6. The results of this research indicated that the administrators, instructors and students perceived that the teaching roles, the research and writing textbooks and articles roles are the most importance and the second importance, respectively.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
คร. จันทนา ยูนิพันธุ์ อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัยที่ได้กรุณาให้ข้อคิดเห็น คำแนะนำ ตลอดจน
แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยดีเสมอมา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คร. วรณา ปุณณโชติ ที่ได้
กรุณาให้คำปรึกษาและคำแนะนำในด้านสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งใน
ความกรุณาของท่านทั้งสองเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

อนึ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 12 ท่าน ที่ได้กรุณาให้คำ
แนะนำในการปรับปรุง แก้ไขแบบสอบถาม ขอกราบขอบพระคุณคณะคณาจารย์พยาบาลศาสตร์
ทั้ง 4 แห่ง และหัวหน้าภาควิชาพยาบาลศาสตร์ โรงพยาบาลรามคำแหง ที่ได้กรุณาให้ความ
ร่วมมือในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. มลินทร์ สำเภาเงิน ที่
กรุณาให้ความช่วยเหลือในเรื่องการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล และขอขอบพระคุณ
ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาพยาบาลทุกท่านที่เป็นตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ที่
ได้กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ อาจารย์ ฉวีวรรณ โพธิ์ศรี อาจารย์ อุบลชัย
เทพวรชัย อาจารย์ ศรีวรรณ วงศ์เจริญ อาจารย์ บุศรา กาญจนบัตร อาจารย์
สุชากา สุวรรณคำ และอาจารย์ ลดาวัลย์ ศรีสัจจะเลิศวาจา ที่ได้กรุณาให้ความช่วย
เหลืออย่างดียิ่งในการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ที่ให้เงินอุดหนุนส่วนหนึ่งสำหรับการทำวิจัยนี้ และท้ายสุดขอขอบพระคุณทุก ๆ ท่านที่มีส่วน
ช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์จนสามารถสำเร็จการศึกษา ไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปรางค์ทิพย์ โพธิ์ศรี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
รายการตารางประกอบ	ณ
บทที่	
1 บทนำ	
ความ เป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
ปัญหาในการวิจัย	7
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	8
สมมติฐานของการวิจัย	8
ขอบเขตของการวิจัยและข้อตกลงเบื้องต้น	9
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยครั้งนี้	11
2 วรรณคดีและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท	12
แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของอาจารย์พยาบาลและอาจารย์ใน	
ระดับอุดมศึกษาทั่ว ๆ ไป	17
- บทบาทด้านการสอน	20
- บทบาทด้านการวิจัย การเขียนตำราและบทความ ...	25
- บทบาทด้านการบริการสังคม	29

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
- บทบาทคานกิจกรรมนักศึกษา	33
- บทบาทคานการบริหารและวิชาชีพ	37
การศึกษาบทบาทของอาจารย์คานคานต่าง ๆ	40
3 วิธีคานคานการวิจัย	43
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	53
5 สรุปผล อภิปรายผล และขอเสนอแนะ	92
- สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	95
- อภิปรายผลการวิจัย	98
- ขอเสนอแนะ	116
.....	118
บรรณานุกรม	131
ภาคผนวก ก : สถิติที่ใช้ในการวิจัย	138
ข : แบบสอบถาม	157
ประวัติผู้วิจัย	

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนแบบสอบที่ส่งทั้งหมดและอัตราส่วนร้อยละของแบบสอบ ที่ได้รับคืน	44
2	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์	55
3	แสดงคะแนนเฉลี่ยการรับรู้คอบทบาทของอาจารย์พยาบาลของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา	57
4	แสดงคะแนนเฉลี่ยการรับรู้รายช้อคอบทบาทของอาจารย์พยาบาล คานการสอนของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา และแสดงคะแนน เฉลี่ยรายช้อของบทบาทที่เป็นจริงตามการรับรู้ของอาจารย์.....	59
5	แสดงคะแนนเฉลี่ยการรับรู้รายช้อคอบทบาทของอาจารย์พยาบาล คานการวิจัยการเขียนคำร่าและบทความ ของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา และแสดงคะแนนเฉลี่ยรายช้อของบทบาทที่เป็นจริง ตามการรับรู้ของ อาจารย์	65
6	แสดงคะแนนเฉลี่ยการรับรู้รายช้อคอบทบาทของอาจารย์พยาบาล คานการบริการสังคมของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา และแสดง คะแนนเฉลี่ยรายช้อของบทบาทที่เป็นจริงตามการรับรู้ของอาจารย์	67
7	แสดงคะแนนเฉลี่ยการรับรู้รายช้อคอบทบาทของอาจารย์พยาบาล คานกิจกรรมนักศึกษาของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา และแสดง คะแนนเฉลี่ยรายช้อของบทบาทที่เป็นจริงตามการรับรู้ของอาจารย์	69
8	แสดงคะแนนเฉลี่ยการรับรู้รายช้อคอบทบาทของอาจารย์พยาบาล คานการบริหารและวิชาชีพของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา และ แสดงคะแนนเฉลี่ยรายช้อของบทบาทที่เป็นจริงตามการรับรู้ของ อาจารย์.....	72

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
9	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการรับรู้คอบทบาทของอาจารย์พยาบาล ทั้ง 5 ด้าน โดยส่วนรวมระหว่างผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา	75
10	แสดงการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างคู่ ภายหลังจากทดสอบความแปรปรวนตามตารางที่ 9 โดยการทดสอบค่า คิว (q - statistics) ของนิวแมน คูลส์ (Newman-Keuls test)	76
11	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการรับรู้คอบทบาทของอาจารย์พยาบาลด้านการสอนระหว่าง ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา	77
12	แสดงการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างคู่ ภายหลังจากทดสอบความแปรปรวนตามตารางที่ 11 โดยการทดสอบค่า คิว (q - statistics) ของนิวแมน คูลส์ (Newman-Keuls test)...	78
13	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการรับรู้คอบทบาทของอาจารย์พยาบาลด้านการวิจัย การเขียนตำรา และบทความ ระหว่างผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา	79
14	แสดงการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างคู่ภายหลังจากทดสอบความแปรปรวนตามตารางที่ 13 โดยการทดสอบค่า คิว (q - statistics) ของนิวแมน คูลส์ (Newman-Keuls test)	80
15	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการรับรู้คอบทบาทของอาจารย์พยาบาลด้านการบริการสังคม ระหว่างผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา	81

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
16	แสดงการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างคู่ ภายหลังจากการทดสอบความแปรปรวนตามตารางที่ 15 โดยการทดสอบค่า คิว (q - statistics) ของนิวแมน คูลส์ (Newman-Keuls test)	82
17	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการรับรู้คอบทบาทของอาจารย์พยาบาลค่านักศึกษาระหว่างผู้บริหารอาจารย์ และนักศึกษา	83
18	แสดงการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างคู่ ภายหลังจากการทดสอบความแปรปรวนตามตารางที่ 17 โดยการทดสอบค่า คิว (q - statistics) ของนิวแมน คูลส์ (Newman-Keuls test)	84
19	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการรับรู้คอบทบาทของอาจารย์พยาบาลค่านการบริหารและวิชาชีพ ระหว่างผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา	85
20	แสดงการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างคู่ ภายหลังจากการทดสอบความแปรปรวนตามตารางที่ 19 โดยการทดสอบค่าคิว (q - statistics) ของนิวแมน คูลส์ (Newman-Keuls test)	86
21	แสดงคะแนนเฉลี่ยการรับรู้คอบทบาทของอาจารย์พยาบาล และบทบาทที่เป็นจริงตามการรับรู้ของอาจารย์ ทั้งโดยส่วนรวมและรายค่าน...	87
22	แสดงการ เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการรับรู้คอบทบาทของอาจารย์พยาบาล และบทบาทที่เป็นจริงตามการรับรู้ของอาจารย์ ทั้งโดยส่วนรวม และในรายค่าน โดยการทดสอบค่า ที่ (t - test)	88
23	แสดงคะแนนเฉลี่ยในรูปอัตราส่วนร้อยละ จากคะแนนการรับรู้ของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา เกี่ยวกับสัดส่วนความรับผิดชอบของอาจารย์พยาบาลคอบทบาททั้ง 5 ค่าน	90